

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

5 V. debuerit per angelos & stellam manifestari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Ad primum ergo dicendum, quod illa manifestatio natiuitatis Christi fuit quidam prelatio plenae manifestationis quae erat futura. Et sicut in secunda manifestatione primo annuntiata est gratia Christi per Christum, & eius Apostolos, Iudeis, & postea Gentilibus: ita ad Christum primo perueniunt Pastores, qui erant primitiae Iudeorum, tantumquam prope existentes: & postea venerunt Magi à remotis, qui fuerunt primitiae Gentium: ut Augustinus dicit in

Ser. 2. de Epiph. qui est 30 in ordi-
ne, circa
prin. 10. 10.
in ser. 2. E.
piph. à medi-
um. 10.

Ad secundum dicendum, quod (sicut Augustinus dicit in serm. de Epiph.) Sicut praeualebat imperitia in rusticitate Pastorum, ita praeualebat impietas in sacrilegiis Magorum: utrosque tamen sibi lapis ille angularis applicuit, quippe qui venit stulticia eligere, ut confunderet sapientes: & non vocare iustos, sed peccatores: ut nullus magnus superbiat, nullus infirmus desperaret. Quidam tamen dicunt, quod isti Magi non fuerunt malefici, sed sapientes Astrologi: qui apud Persas, vel Chal-

Ho. 2. Mat.
in oper im-
per. sup il-
lud Ecce
Magi ab O-
rient. to. 2.

Ad tertium dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit, Ab Oriente venerunt Magi, qui: unde dies nascitur, inde initium fidei processit, quia fides lumen est animarum. Vel quia omnes, qui ad Christum veniunt, ab ipso, & per ipsum veniunt. Unde dicitur Zachar. 6. Ecce vir, Oriens nomen eius. Dicuntur autem ab Oriente, ad litteram, venisse, vel quia de ultimis Orientis partibus venerunt secundum quosdam, vel quia de aliquibus vicinis partibus Iudaeae venerunt, quae tamen sunt regioni Iudeorum ad Orientem. Creditur tamen est, etiam in aliis partibus mundi aliqua indicia natiuitatis Christi apparuisse, sicut Roma fluxit oleum, & in Hispania apparuerunt tres Soles, paulatim in unum coeuntes.

Ad quartum dicendum, quod sicut Chrysostomus dicit, Angelus manifestans Christi natiuitatem, non iuit Hierosolymam, non requisivit Scribas, & Phariseos, erant enim corrupti, & praeiudicia cruciabantur. Sed pastores, qui erant sinceri, antiquam conuersationem Patriarcharum, & Moysi colentes. Per hos etiam pastores significabantur Doctores Ecclesiae, quibus Christi mysteria reuelantur, quae latebant Iudeos.

li. 2. in Luc.
cuius initi-
um est de
Simeone
Anna to. 5.

Ad quintum dicendum, quod sicut Ambrosius dicit, generatio Domini non solum à iuuenibus, sed etiam à senioribus, & iustus accipere testimonium debuit, quorum etiam testimonio propter iustitiam magis credebatur.

ARTICVLVS IV.

Utrum Christus per seipsum natiuitatem suam manifestare debuerit.

lib. 8. Phys.
tex. 39. 10. 2

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Christus per seipsum, natiuitatem suam manifestare debuerit. Causa enim quae est per se, semper est potior ea, quae est per aliud: ut dicitur in octauo Physicorum. Sed Christus suam natiuitatem manifestauit per alios, puta, pastores per Angelos, & Magis per stellam. Ergo multo magis per seipsum debuit suam natiuitatem manifestare.

li. 1. de Caelo
tur in 1. de Caelo.
tex. 32. 10. 2

Præterea, Eccles. 2. dicitur, Sapientia abscondita, & thesaurus inuisus, quae vtilitas in vtriusque? Sed Christus à principio suae conceptionis plene habuit sapientiam & gratiam thesaurum: Nisi ergo hanc plenitudinem manifestasset per opera, & verba, fuisset frustra data sapientia, & gratia: quod est inconueniens, quia Deus, & natura nihil frustra faciunt: ut dicitur in 1. de Caelo. 3. Præterea, in libro de infantia Saluatoris legitur, quod Christus in sua pueritia multa miracula fecit. Et ita videtur, quod suam natiuitatem per seipsum manifestauerit.

Sed contra est, quod Leo Papa dicit, quod Magi viderunt, & adorauerunt puerum Iesum in nullo ab humana infantia generalitate dissimilem. Sed alij infantes non seipsos manifestant. Ergo nec, deuit, quod Christus per seipsum suam natiuitatem manifestaret.

Respondeo dicendum, quod natiuitas Christi ad humanam salutem ordinabatur, quae quidem est per fidem. Fides autem salutis arduum est, & humanitatem Christi confitetur. Oportebat igitur ita manifestari natiuitatem Christi, ut demonstratio diuinitatis eius, fidei humanitatis ipsius non praediceret. Hoc autem factum est: dum Christus in seipso natiuitatem similem infirmitati virtutem in se monstrauit. Et ideo Christus non per seipsum suam natiuitatem manifestauit, sed per quasdam alias creaturas.

Ad primum ergo dicendum, quod in via generationis, & motus, oportet per imperfectum ad perfectum perueniri. Et ideo Christus prius manifestatus est per alias creaturas: & postea manifestauit se per seipsum manifestatione perfecta.

Ad secundum dicendum, quod licet sapientia abscondita sit inutilis, non tamen ad sapientem pertinet, ut quolibet tempore manifestet seipsum, sed tempore congruo. Dicitur enim Eccles. 2. Est tacens non habens sensum loquela, & est tacens sciens tempus apti temporis. Sic ergo sapientia Christo data non fuit inutilis, quia seipsum tempore congruo manifestauit & hoc ipsum, quod tempore congruo abscondebatur, est sapientiae indicium.

Ad tertium dicendum, quod liber ille de infantia Saluatoris est apocryphus. Et Chrysostomus dicit super Ioan. quod Christus non fecit miracula antequam aquam conuerteret in vinum, secundum illud, quod dicitur Ioan. 2. Hoc fecit initium signorum Iesus. Si enim secundum primam aetatem miracula fecisset, non indigisset Israelita alio manifestante eum: cum tamen Ioannes Baptista dicit Ioan. 1. Ut manifestetur in Israel, propterea veni in prima aetate, existimasset enim phantasma esse incarnationem, & ante opportunum tempus cruci eum tradidissent, liuore liquefacti.

ARTICVLVS V.

Utrum natiuitas Christi debuerit per Angelos, & stellam manifestari.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod non debuerit manifestari per Angelos Christi natiuitas. Angeli enim sunt spirituales substantiae, secundum illud Psalm. 103. Quis facit Angelos suos spiritus. Sed Christi natiuitas erat secundum carnem, non autem secundum spirituales eius substantiam. Ergo non debuit per Angelos manifestari.

2. Præterea Maior est affinitas iustorum ad Angelos, quam ad quoscunque alios, secundum illud Psalm. 53. immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Sed iustus, scilicet Simeoni, & Anna, non est manifestata Christi natiuitas per Angelos. Ergo nec pastoribus per Angelos manifestari debuit.

3. Præterea, Videtur, quod nec magis debuerit manifestari per stellam. Hoc enim videtur esse erroris occasio, quantum ad illos, qui estimant hydera natiuitatibus hominum dominari. Sed occasiones peccandi sunt hominibus auferendae. Non ergo fuit conueniens quod per stellam Christi natiuitas manifestaretur.

4. Præterea, Signum oportet esse certum ad hoc, quod per ipsum aliquid manifestaretur. Sed stella non videtur esse

esse signum certum natiuitatis Christi, ergo inconuenienter fuit Christi natiuitas per stellam manifestata.

Sed contra est, quod dicitur Deut. 32. Dei perfecta sunt opera. Sed talis manifestatio fuit opus diuinum. Ergo per conuenientiam signa fuit effecta.

Respondetur dicendum, quod sicut manifestatio syllogistica fit per ea, quae sunt magis nota ei, cui est aliquid manifestandum: ita manifestatio quae fit per signa, debet fieri per ea, quae sunt familiaria illis, quibus manifestatur. Manifestum est autem quod uir in istis est familiare, & consuetum interiori Spiritui Sancti in istis edoceri, absque signorum sensibilibus demonstratione, sicut et per Spiritum prophetia. Alij vero corporalibus rebus dedit, per sensibilia ad intelligibilia adducuntur. Iudei autem consueuerant diuina responsa per Angelos accipere, per quos etiam legem acceperant: secundum illud Act. 7. Accepistis legem in dispositione Angelorum. Gentiles vero, & maxime Astrologi consueuerunt stellarum cursus inspicere. Et ideo iustus, sicut Simeoni, & Anna manifestata est Christi natiuitas per interiorum instinctum Spiritus Sancti: secundum illud Luc. 2. Respondit acceptis a Spiritu Sancto, non visurum semorem, nisi prius videret Christum Domini. Pastores autem, & Magi tanquam rebus corporalibus dedit manifestata est Christi natiuitas per visibiles apparitiones. Et quia natiuitas non erat pure terrena, sed quodammodo celestis, ideo per signa celestia utriusque Christi natiuitas reuelatur. Vt enim Aug. dicit in ser. de Epiph. Caelos Angeli habuerunt, & sidera ornant, utriusque ergo caeli enarrant gloriam Dei. Rationabiliter autem pastoribus tanquam Iudeis, apud quos frequenter facta sunt apparitiones Angelorum, reuelata est natiuitas Christi per Angelos. Magis autem assuetis in consideratione celestium corporum, manifestata est per signum stella: quia (vt Chrys. dicit) per consuetudinem Dominus vocare voluit, ut condescendens. Est autem & alia ratio: quia, vt Greg. dicit, Iudei tanquam ratione videntibus rationali animal, id est, Angelus, predicare debuit. Gentiles vero, quia ut ratione nesciebant, ad cognoscendum Dominum, non per vocem, sed per signa perducuntur. Et sicut Dominum iam loquentem annuntiauerunt Gentilibus predicatoribus loquentes ita etiam non dum loquentem elementa muta praedicauerunt. Est etiam & alia ratio: quia, vt Aug. dicit in sermone Epiphaniae, Abrahā innumerabilis fuerat promissa successio non carnis semine, sed fidei fecunditate generanda. Et ideo stellarum multitudo est comparata, vt celestis progenies speraretur. Et ideo Gentiles in sideribus designati, ortu noui sideris excitantur, vt perueniant ad Christum, per quem efficiuntur semen Abrahā.

Ad primum ergo dicendum, quod illud manifestatione indiget, quod de se est occultum: non autem illud quod de se est manifestum. Caro autem eius quae nascitur, erat manifesta, sed diuinitas erat occulta. Et ideo conuenienter manifestata est illa natiuitas per Angelos, qui sunt Dei ministri: Vnde & cum claritate Angelus apparuit, vt ostenderetur, quod ille qui nascitur, erat splendor paternae gloriae.

Ad secundum dicendum, quod iusti non indigebant visibili apparitione Angelorum: sed eis sufficiebat interior instinctus Spiritus Sancti propter eorum perfectionem.

Ad tertium dicendum, quod stella natiuitatem Christi manifestans, omnem occasionem erroris subtraxit. Vt enim Aug. dicit contra Faustum. Qui tandem astrologi ita constituerunt nascentium hominum fata sub stellis, vt ab quam stellarum homine aliquo nato circuitus sui ordinem reliquisset, & ad eum qui natus est, perrexisse assenserunt: sicut accidit circa stellam, quae demonstrauit natiuitatem Christi. Et ideo per hoc non confirmatur error eorum, qui sortem nascentium hominum astrorum ordini colligari arbitrantur, non autem credent astrorum ordinem ad hominis natiuitatem posse mutari. Similiter etiam, vt Chrys. dicit, Non est hoc astronomiae opus, a stellis scire eos, qui nascuntur: sed ab hora natiuitatis futura praedicere. Magis autem tempus natiuitatis non cognoscuntur: vt hinc sumentes initium, a stellarum motu futura cognoscerent, sed potius de conuerso.

Ad quartum dicendum, quod sicut Chrys. refert, in quibusdam Scripturis apocryphis legitur: quod quadam gens in extremis Orientis iuxta Oceanum, Scripturam quandam habebat ex nomine Seth, de apparitura hac stella & muneribus huiusmodi offerendis: quae gens diligenter obseruabat huius stellae exortum, postis exploratoribus duodecim, qui certis temporibus de nocte ascendeabant in montem, in quo postmodum eam viderunt, habentem in se quasi paruuli formam, & super se similitudinem crucis. Vel dicendum, quod sicut dicitur in libr. de Questionibus veteris & noui Testamenti. Magi illi traditionem Balaam sequebantur, qui dixit, Orientur stella ex Jacob. Vnde videntes stellam extra ordinem mundi, hanc esse intellexerunt, quam Balaam futuram indicem Regis Iudaeorum prophetauerat. Vel dicendum, sicut Aug. dicit in ser. de Epiphania, quod ab Angelis aliqua admonitione reuelationis audierunt Magi, quod stella Christum natum significaret: & probabiliter videtur quod a bonis, quando in Christo adorando salus eorum iam querebatur. Vel sicut Leo Papa dicit in sermone de Epiphania praeter illam speciem, quae corporeum incitauit obtutum, fulgentior veritatis radius eorum corda perducit, quod ad illuminationem fidei pertinebat.

Ad quintum dicendum, quod illud manifestum est, quod de se est occultum: non autem illud quod de se est manifestum. Caro autem eius quae nascitur, erat manifesta, sed diuinitas erat occulta. Et ideo conuenienter manifestata est illa natiuitas per Angelos, qui sunt Dei ministri: Vnde & cum claritate Angelus apparuit, vt ostenderetur, quod ille qui nascitur, erat splendor paternae gloriae.

Ad sextum dicendum, quod illud manifestatione indiget, quod de se est occultum: non autem illud quod de se est manifestum. Caro autem eius quae nascitur, erat manifesta, sed diuinitas erat occulta. Et ideo conuenienter manifestata est illa natiuitas per Angelos, qui sunt Dei ministri: Vnde & cum claritate Angelus apparuit, vt ostenderetur, quod ille qui nascitur, erat splendor paternae gloriae.

Ad septimum dicendum, quod illud manifestatione indiget, quod de se est occultum: non autem illud quod de se est manifestum. Caro autem eius quae nascitur, erat manifesta, sed diuinitas erat occulta. Et ideo conuenienter manifestata est illa natiuitas per Angelos, qui sunt Dei ministri: Vnde & cum claritate Angelus apparuit, vt ostenderetur, quod ille qui nascitur, erat splendor paternae gloriae.

ARTICVLVS VI.

Virum natiuitas Christi ordine conuenienti fuerit manifestata.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienti ordine Christi natiuitas fuerit manifestata. Illi enim debuit primo manifestari Christi natiuitas, qui Christo propinquiores fuerunt, & qui magis Christum desiderabant secundum illud Sap. 6. Praecipuat eos, qui se concupiscunt, vt se priorem illis ostendat. Sed in istis propinquissimi erant Christi: per fidem & maxime eius adueniunt desiderabant: vnde dicitur Luc. 2. de Simeone, quod erat homo iustus, & timoratus expectans redemptionem Israel. Ergo prius debuit manifestari Christi natiuitas Simeoni, quam pastoribus, vel Magis.

2. Praeterea, secundum Augustinum Magi fuerunt primitia Gentium Christo crediturarum. Sed primo plenitudo Gentium intrat ad fidem, & postmodum omnis Israel saluus fiet, vt dicitur Rom. 11. Ergo prius debuit manifestari Christi natiuitas Magis, quam pastoribus.

3. Praeterea, Matth. 2. dicitur, quod Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus eius, a bimatu, & infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis. Et sic videtur, quod per duos annos post Christi natiuitatem Magi ad Christum peruenierint. Inconuenienter igitur post tantum tempus fuit Gentilibus Christi natiuitas manifestata.

Sed contra est, quod dicitur Dan. 2. Ipse mutat tempora, & etates. Et ita tempus manifestationis natiuitatis Christi videtur congruo ordine esse dispositum.

Respondetur dicendum, quod Christi natiuitas primo quidem manifestata est pastoribus ipso die natiuitatis Christi. Vt enim dicitur Luc. 2. Pastores erant in regione eadem vigilantes, & euascentes vigilas noctis super gregem suum, & vt discesserunt ab eis Angeli in caelum, loquebantur adinuicem, transiens usque Bethlehem, & venerunt festinantes. Secundo autem Magi peruenierunt ad Christum decimatis diebus natiuitatis eius: quo die festum Epiphaniae celebratur. Si enim reuoluto anno, vel etiam duobus annis venissent, non inuenissent eum in Bethlehem: cum scriptum sit

Ho. 2. in ista
in ep. imp. sa
per illud. Vi
d. mus stella
eius, tom. 2.

in l. q. ex no.
ref. q. 39. to.
4. ep. Aug.
in ser. 7. qui
est 35. in ord.
ante med.

In ser. 4. par.
ante med.

106

In ser. 2. de
Epiph. 10. 106

Glor. sup. 2.
Mat. sup.
id. Videtur
stellam.

Ho. 6. in Mat.
sup. illud. Et
a stella quae
venerat. 11. 2.
Gr. bo. 10. in
Euang. circa
p. 106.

Ho. 2. 2. 5.
mid. tom. 6.

Rom. 6. in
Mat. no. pro.
q. 10. tom. 2.